

**Рішення**  
**разової спеціалізованої вченої ради ДФ 41.884.062**  
**про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії	Ракович Максим Миколайович <small>(власне ім'я, прізвище здобувача (ки))</small>
1984 року народження, громадянин	України <small>(назва держави, громадянином якої є здобувач (ка))</small>
освіта вища: закінчив у 2007 році	Одеську національну юридичну академію <small>(найменування закладу вищої освіти)</small>
за спеціальністю (спеціальностями)	«Правознавство» <small>(за дипломом)</small>
працює заступник керівника	Одеської обласної прокуратури, м. Одеса <small>(посада)</small> <small>(місце основної роботи, підпорядкування, місто)</small>
виконав акредитовану освітньо-наукову програму	Право

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Одеського державного  
(повне найменування закладу)

університету внутрішніх справ від «31» травня 2024 року № 249, у складі:  
вищої освіти (наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

Голови разової спеціалізованої вченої ради -	Владислав Тарасенко доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ.
Рецензентів -	Дмитро Лісніченко кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ; Микола Янковий кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ.
Офіційних опонентів -	Анатолій Волобуєв доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики Донецького державного університету внутрішніх справ; Ігор Пиріг доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики та домедичної підготовки Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Дніпровського державного університету внутрішніх справ. <small>(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)</small>

на засіданні «02» серпня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня  
доктора філософії з галузі знань

08 Право

(галузь знань)

Максиму Раковичу

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Методика розслідування

незаконного заволодіння транспортними засобом»

(назва дисертації)

за спеціальністю (спеціальностями)

081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до Переліку  
галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка  
здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано в Одеському державному університеті внутрішніх справ

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник Ганна Мудрецька кандидат юридичних наук, доцент,  
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики  
Одеського державного університету внутрішніх справ

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 08 Право.

Здобувач має 8 наукових публікацій за темою дисертації, які містять обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків. з них: 3 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття в зарубіжному науковому виданні, 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях.

1. Ракович М. М. Механізм незаконного заволодіння транспортними засобами та їх досудове розслідування. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 3 С. 170–177.

2. Ракович М. М. Особливості початкового етапу досудового розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2023. № 2 (80). С. 211–215.

3. Ракович М. М. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні незаконних заволодінь транспортними засобами. *Право і державне управління*. 2023. № 3 С. 213–219.

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Анатолій Волобуєв доктор юридичних наук, професор.

Разом із тим, позитивно оцінюючи зміст дисертації Раковича М.М. «Методика розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами» є

зауваження і рекомендації, що можуть слугувати предметом дискусії під час захисту дисертації.

1. Другий розділ дисертації «Початковий етап розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом» викладений без виділення окремих підрозділів. Але аналіз тексту показує, що в ньому розглядаються хоча і пов'язані між собою положення початку досудового розслідування, але все ж таки вони різні за своїм змістом: 1) особливості первинної інформації про виявлення злочинів, передбачених ст. 289 КК України, яка підлягає внесенню в ЄРДР (с. 89-97); 2) типові слідчі ситуації після внесення в ЄРДР отриманої слідчим інформації та алгоритми в проведенні слідчо-розшукових дій (с.105- 134). Видається, що логічно було б виділити відповідні підрозділи дисертації, оскільки дії працівників поліції, викликаних власником транспортного засобу, який зник з місця його звичайного перебування, не є початком досудового розслідування. Результати таких дій тільки створюють передумови відкриття кримінального провадження, яке може і не відбутися (наприклад, у випадку використання автомобіля родичами або друзями заявника або евакуації автомобіля комунальною службою при порушенні правил паркування).

2. З тексту другого розділу не зрозуміло, хто ж таки в контексті статті 214 КПК України «Початок досудового розслідування» приймає заяву про незаконне заволодіння транспортним засобом – викликаний заявником працівник поліції групи реагування чи все ж таки слідчий. Доречним з практичної точки зору був би й опис процедури виконання цієї дії.

3. В дисертації значна увага приділена затриманню підозрюваного у незаконному заволодінні транспортним засобом, досить детально розглянута 10 процесуальна регламентація цієї дії (статті 208-210 КПК України), а також її значущість у вирішенні слідчих завдань. В той же час відомо, що нерідко працівниками патрульної поліції та карного розшуку, які здійснюють затримання в порядку ст. 208 КПК України у справах зазначеної категорії, не складаються протоколи на місці затримання, а фактично затримані особи доставляються до слідчого. У суді це процесуальне порушення актуалізується стороною захисту, що є підставою для зміни обвинувачення. Виникає питання, як дисертант бачить вирішення цієї проблеми?

4. Досить детально дисертантом розглядаються особливості проведення обшуків при розслідуванні незаконного заволодіння транспортним засобом. Примітним є те що при цьому ним звертається увага на останні зміни внесені в редакцію статті 236 КПК України. Зокрема, це стосується права слідчого, прокурора виявляти та фіксувати комп'ютерні дані на місці проведення обшуку, щодо яких не надано дозвіл в ухвалі слідчого судді (ч. 6 236 КПК України). У зв'язку з цим дисертанту було б доцільним визначити, які саме дані на комп'ютерних носіях можуть мати значення у справах зазначеної категорії.

5. В дисертаційному дослідженні автор торкається можливості проведення новітньої молекулярно-генетичної експертизи для ідентифікації особи, яка перебувала у транспортному засобі. При цьому ґрунтовно викладаються особливості її підготовки і проведення, коло завдань даної експертизи, а також складнощі і типові помилки. З огляду на це, логічним виглядало б визначення випадків, коли було б доцільним проведення такої витратної і копіткої експертизи у справах про незаконне заволодіння транспортним засобом.

Викладені зауваження і побажання стосуються окремих положень, мають рекомендаційний характер, а тому істотно не впливають на загальну позитивну оцінку і достатньо високий рівень проведеного дослідження.

Ігор Пиріг доктор юридичних наук, професор.

Загалом позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження М. М. Раковича, слід звернути увагу на окремі спірні, дискусійні положення, що можуть стати підґрунтям для обговорення під час захисту, а саме:

1. У першому розділі автором розглядається кримінально-правова та криміналістична характеристики незаконного заволодіння транспортним засобом. Ми погоджуємось з дисертантом, що ці дві категорії є вихідними положеннями для формулювання методичних рекомендацій щодо розслідування даного виду кримінальних правопорушень. Процес розслідування є практичною діяльністю відповідних підрозділів. Однак, предметом дисертаційного дослідження є методика розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом, що є науковою категорією та, відповідно, має загальноприйнятту в криміналістиці структуру, у якій відсутній такий елемент, як кримінально-правова характеристика. Відповідно, розгляд кримінально-правової характеристики незаконного заволодіння транспортним засобом не входить в предмет дослідження дисертації.

2. Окремі зауваження щодо структури роботи. Структура другого розділу дисертації не має підрозділів, що, певним чином, порушує структурну логічність дисертації та її сприйняття читачами. Зміст розділу не повною мірою відповідає назві, оскільки в ньому розглянуто як початковий, так і наступний (подальший) етапи розслідування, однак його назва: «Початковий етап розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом». На наш погляд, доцільніше було б назвати розділ «Етапи розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом» та поділити на підрозділи 2.1 «Початок досудового розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом», 2.2 «Початковий етап розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом», 2.3 «Наступний етап розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом». До речі, у розділі дотримується саме така послідовність викладення матеріалу: 2.1 - на сторінках 99-98, 2.2 - на сторінках 98-128, 2.3 - на сторінках 128-134.

У структурі дисертації висновки по розділах складають: 1-й розділ – 5 сторінок, 2-й – 8 сторінок, 3-й – 10 сторінок. За змістом вони в окремих моментах повторюють текст розділів. Висновки є остаточною думкою, логічним підсумком проведеного дослідження і, на нашу думку, повинні бути викладені більш чітко та у меншому обсязі.

3. За текстом дисертації вживається термінологія «слідчо-розшукові дії», що не є загальноприйнятною та не відповідає нормативно закріпленій у Кримінальному процесуальному кодексі – слідчі (розшукові) дії. Якщо дисертант наполягає на використанні саме цього поняття, то така позиція потребує додаткової аргументації.

4. Серед особливостей проведення слідчих (розшукових) дій (розділ 3) поза увагою дисертанта залишилась така слідча дія як слідчий експеримент. На наш погляд, вказана слідча (розшукова) дія при розслідуванні незаконного заволодіння

транспортним засобом є різноманітною та має тактичні особливості. Розробка організаційно-тактичних особливостей слідчого експерименту при розслідуванні незаконного заволодіння транспортним засобом значно підвищило б наукове та практичне значення роботи.

5. У підрозділі 3.5 розглянуто види судових експертиз, що призначаються під час розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом. Однак при цьому не вказується кількісний показник кожної з розглянутих експертиз та їх процентне відношення. Відсутні вказані показники й у Додатку Б.

Підсумовуючи викладене вище, слід зауважити, що висловлені дискусійні положення лише підкреслюють актуальність досліджуваної проблематики та не впливають на загалом позитивну оцінку роботи та істотно не зменшують її теоретичного та практичного рівня.

Дмитро Лісніченко кандидат юридичних наук, доцент.

З глибокою повагою до кропіткої та високоякісної праці дисертанта, з високою оцінкою рівня дослідження, його актуальності та новаторських підходів до вивчення обраної проблематики, хотілося б звернути увагу на окремі недоліки, а також на положення та висновки, які мають дискусійний характер або потребують додаткового обґрунтування під час захисту дисертації.

1. В 1 розділі автор доцільно приділяє увагу кримінально-правовій та криміналістичній характеристиці незаконного заволодіння транспортним засобом. В той же час, було б доцільно проаналізувати міжнародний досвід розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії, оскільки транспортний засіб, як предмет посягання, постійно вдосконалюється в сенсі технічного виробу, і міжнародна спільнота напрацьовує методики, які можуть бути корисні в нашому правовому полі.

2. Розділ 2 автор присвятив початковому етапу розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним заволодінням транспортним засобом. Даний розділ автор не поділив на підрозділи, однак в той же час по тексту самого розділу прослідковується градація на матеріалі на дії які вчиняються до внесення відомостей до ЄРДР та невідкладні дії після такого внесення. На думку рецензента архітектоніка дисертаційного дослідження була б більш довершеною при розподілі матеріалу 2 розділу на зазначені підрозділи.

3. З метою запобігання проявів різного роду як кримінальних так і адміністративних правопорушень в тому числі і незаконного заволодіння транспортними засобами у багатьох містах нашої країни були запущені проекти «Безпечне місто», яка передбачає централізоване встановлення камер відеоспостереження. Зазначена система дуже часто використовується при розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами та встановлення місця знаходження транспортних засобів. В зв'язку з чим робота була б більш повною при характеристиці зазначеного інструменту фіксації та розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень.

4. Наведені автором висновки до роботи є занадто детальними, та перевантажені описовою інформацією, що призвело до невиправданого збільшення об'єму висновків.

Разом з тим, наведені зауваження та пропозиції у жодному разі не впливають на загальне позитивне враження від роботи, здебільшого носять дискусійний

характер і мають бути предметом для публічної дискусії та обговорення під час захисту.

Микола Янковий кандидат юридичних наук, доцент.

Віддаючи належне кропіткій та високоякісній роботі дисертанта М.М. Раковича, високо оцінюючи рівень дослідження, його актуальність та новітність підходів до дослідження обраної проблематики, варто звернути увагу на окремі положення, які мають дискусійний характер чи вимагають додаткового обґрунтування під час захисту.

1. Дисертант в роботі (підрозділ 1.3) дослідив досить широку лінійку способів незаконного проникнення в салон автомобіля і, резюмуючи, цілком вірно зазначив, що відомості про способи незаконного заволодіння транспортним засобом є важливими як для правильної кримінально-правової кваліфікації дій зловмисника, так і пошуку відповідних слідів – джерел доказів. Враховуючи означену важливість встановлення способу вчинення кримінального правопорушення, дисертант обійшов увагою можливості судових експертиз у встановленні, наприклад, факту проникнення в салон автомобіля за допомогою: декодера або спеціальних відмичок; злому штатного радіоканалу кодграбером; злому штатного радіоканалу безключового доступу (Smart Key); стороннім впливом на штатну шину даних CAN.

2. Розглядаючи особливості допиту підозрюваного (підрозділ 3.3.), дисертант категорично негативно висловився щодо використання фактора раптовості як тактичного прийому допиту. На думку рецензента така позиція не позбавлена права на існування і розцінюється як запрошення до дискусії з означеного питання, адже один і той же тактичний прийом може по різному сприйматися правозастосовувачами - від вершини слідчої майстерності до насилля над допитуваним. Виникає питання: які тактичні прийоми допиту, на думку дисертанта, будуть ефективними під час допиту осіб, причетних до незаконного заволодіння транспортним засобом?

3. У третьому розділі дисертації «Особливості окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні незаконного заволодіння транспортним засобом» здобувач розглядає лише такі слідчі (розшукові) дії як огляд транспортного засобу, допит свідків, потерпілих і підозрюваних, обшук та залучення експерта. Проте поза увагою залишились інші процесуальні дії, такі як пред'явлення особи для впізнання, слідчий експеримент тощо, які також можуть проводитись у кримінальному провадженні щодо досліджуваної категорії злочину. Зазначені положення мають дискусійний характер і загалом не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, не знижують цінності та достовірності основних наукових положень, висновків і рекомендацій, висловлених у рецензованій науковій праці. В цілому дисертація М.М. Раковича, яка присвячена розробленню методики розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом, відповідальність за яке встановлена ст. 289 КК України, виконана на достатньому рівні із застосуванням належних методів наукового пошуку, використанням репрезентативної теоретичної й емпіричної бази. 8 Висока якість і змістовна цінність виконаного наукового дослідження дозволяє надати йому позитивний висновок.

Владислав Тарасенко доктор юридичних наук, професор – без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,  
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 41.884.062 присуджує

Максиму Раковичу

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право

(галузь знань)

за спеціальністю (спеціальностями) 081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої  
вченої ради



(підпис)

**Владислав ТАРАСЕНКО**

(власне ім'я та прізвище)